
Revisionsrapport

Orust kommun

Granskning av årsredovisning 2016

Håkan Olsson,
Certifierad kommunal
yrkesrevisor
Samuel Maytap
Auktoriserad revisor
Henrik Bergh

Mars 2017

Innehåll

1.	Sammanfattning	1
2.	<i>Inledning</i>	2
2.1.	<i>Bakgrund</i>	2
2.2.	<i>Revisionsfråga och metod</i>	2
2.3.	<i>Revisionskriterier</i>	3
3.	Granskningsresultat	4
3.1.	Förvaltningsberättelsen	4
3.1.1.	Översikt över utvecklingen av verksamheten	4
3.1.2.	Investeringsredovisning	5
3.1.3.	Driftredovisning	6
3.2.	Resultaträkning	6
3.3.	Balansräkning	6
3.4.	Kassaflödesanalys	7
3.5.	Sammanställd redovisning	7
3.6.	Intern Kontroll	8

1. *Sammanfattning*

Årsredovisningen uppfyller kraven på rättvisande räkenskaper och är i allt väsentligt upprättad enligt god redovisningssed. Följsamheten till kommunal redovisningslag och rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning (RKR) är god.

Analysen av årets resultat och den ekonomiska ställningen ger rättvisande bild utifrån fullmäktiges finansiella mål. Vi bedömer att årsredovisningen i all väsentlighet redogör för utfallet av verksamheten, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen.

Årsredovisningen innehåller en avstämning och bedömning av fullmäktiges fyra finansiella mål utifrån ekonomistyrprinciperna för god ekonomisk hushållning utifrån ett finansiellt perspektiv och en balanskravsutredning/analys inkl RUR

Tre av de fyra finansiella målen uppnås (likviditeten, soliditeten och självfinansieringsgraden) men man uppnår inte resultatmålet och soliditeten uppgår inte till budgeterad nivå för 2016. Balanskravsutredningen är uppställd i enlighet med rekommendation från bl a SKL.

Förutom finansiella mål har fullmäktige i budget för 2016 beslutat om prioriterade mål och uppdrag för verksamheterna. Kommunstyrelsen bedömer att man är på god väg att i huvudsak uppnå alla verksamhetsmål. Hälften av målen bedöms var uppnådda under 2016. Övriga mål som är av "strävankaraktär" bedöms kunna uppnås under planperioden 2016-2018.

Analysen och redovisningen av fullmäktiges mål har utvecklats än mer från föregående år. Befarande underskott och överskott i kommunens verksamheter förutsågs i allt väsentligt i uppföljningar under året och prognossäkerheten är tillfredställande.

Vi delar slutsatserna i den sammanfattande finansiella analysen att framför allt omsorgsverksamhetens budgetunderskott med - 21,7 mkr utgör den största utmaningen i närtid för Orust kommun.

Det förekommer avvikelser och brister i tillämpning av de system och rutiner som kontrollerats, men det planeras och genomförs fortlöpande förbättringsåtgärder. Rapporteringen av den interna kontrollen är övergripande men tydligt och vi bedömer att den är tillräcklig

2. Inledning

2.1. Bakgrund

I den kommunala redovisningslagen (KRL) regleras externredovisningen för kommuner och landsting. I lagen finns bestämmelser om årsredovisningen. Vidare regleras den kommunala redovisningen av uttalanden från Rådet för kommunal redovisning (RKR) och i tillämpliga delar av Redovisningsrådet och Bokföringsnämndens normering.

Revisionsobjekt är Kommunstyrelsen som enligt kommunallagen är ansvarig för årsredovisningens upprättande.

När det gäller nämndernas redovisning, skall den enligt kommunallagen utformas på det sätt som fullmäktige bestämmer.

2.2. Revisionsfråga och metod

Revisorerna har bl. a. till uppgift att pröva om räkenskaperna är rättvisande. Inom ramen för denna uppgift bedöms om årsredovisningen är upprättad i enlighet med lag om kommunal redovisning (kap 3 – 8). Vidare ska revisorerna enligt kommunallagen (9:9a) avge en skriftlig bedömning av om resultatet enligt årsredovisningen är förenligt med de mål fullmäktige beslutat om. Bedömningen ska biläggas årsbokslutet. Detta sker inom ramen för upprättandet av revisionsberättelsen.

Granskningen, som sker utifrån ett väsentlighets- och riskperspektiv, ska besvara följande revisionsfrågor:

- Lämnar årsredovisningen upplysning om verksamhetens utfall, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen? Med verksamhetens utfall avses utfallet i förhållande till fastställda mål och ekonomiska ramar.
- Har balanskravet uppfyllts och hanteras eventuella underskott i enlighet med balanskravets regler?
- Är årsredovisningens resultat förenligt med de mål fullmäktige beslutat avseende god ekonomisk hushållning?
- Är räkenskaperna i allt väsentligt rättvisande? Med rättvisande avses följsamhet mot lag, rekommendationer och god redovisningssed.

Granskningen av årsredovisningen omfattar:

- förvaltningsberättelse (inkl. drift- och investeringsredovisning)
- resultaträkning
- kassaflödesanalys
- balansräkning
- sammanställd redovisning

Bilagor och specifikationer till årsredovisningens olika delar har granskats. Vi har även bedömt kommunens ekonomiska ställning och utveckling, efterlevnaden av balanskravet och om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de mål för god ekonomisk hushållning som fullmäktige beslutat om. Granskning av resultatsammanställning för VA-verksamheten och renhållningsverksamheten omfattas inte av denna granskning.

Vidare har vi också inom ramen för granskningen av årsredovisningen bedömt nämndernas redovisningar av hur de fullgjort sitt uppdrag från fullmäktige. Granskningen baseras på nämndernas rapportering till fullmäktige såsom den presenteras i årsredovisningen

Granskningen har utförts enligt god revisionsledning för kommuner. Det innebär att granskningen planerats och genomförts ur ett väsentlighets- och riskperspektiv för att i rimlig grad kunna bedöma om årsredovisningen i allt väsentligt ger en rättvisande bild. Med rättvisande bild menas att årsredovisningen inte innehåller fel som påverkar resultat och ställning eller tilläggsupplysningar på ett sätt som kan leda till ett felaktigt beslutsfattande. Granskningen omfattar därför att bedöma ett urval av underlagen för den information som ingår i årsredovisningen. Då vår granskning av den anledningen inte varit fullständig utesluter den inte att andra än här framförda brister kan förekomma. Vårt uppdrag omfattar inte en granskning och prövning om den interna kontrollen som görs inom nämnderna är tillräcklig.

Granskningen har introducerats genom kontakter och samplanering med kommunens ekonomikontor. Granskningen har utförts enligt god revisionsledning med utgångspunkt i SKYREV:s utkast "Vägledning för redovisningsrevision i kommuner och landsting". Vägledningen baseras på ISA (International Standards on Auditing). Som framgår av vägledningen kan implementeringen ske successivt varför tillämpliga ISA helt eller delvis har följts beroende på om vägledningen har beaktats i årets revisionsplan. Granskningen har skett genom intervjuer, dokumentgranskning, granskning av räkenskapsmaterial och i förekommande fall registeranalys.

Vår granskning och våra synpunkter baseras på det utkast till årsredovisning. Kommunstyrelsen fastställer årsredovisningen 2015-03-30 och fullmäktige behandlar årsredovisningen 2015-04-14. Rapportens innehåll har sakgranskats av ekonomichefen.

2.3. Revisionskriterier

Kommunstyrelsen är ansvarig för upprättandet av årsredovisningen som enligt 8 kap 18 § KL ska godkännas av kommunfullmäktige.

Granskningen av årsredovisningen innebär en bedömning av om rapporten följer:

- Kommunallagen
- Kommunal redovisningslag
- Rekommendationer från rådet för kommunal redovisning
- Fullmäktiges beslut om god ekonomisk hushållning

3. Granskningsresultat

3.1. Förvaltningsberättelsen

I KRL kap 4 framgår det att kommunen skall upprätta en förvaltningsberättelse. Förvaltningsberättelsen skall innehålla:

- en översikt över utvecklingen av kommunens verksamhet (KRL 4:1)
- särskilda upplysningar om de anställdas sjukfrånvaro (KRL 4:1 a)
- samlad redovisning av kommunens investeringsverksamhet (KRL 4:2)
- en redovisning av hur utfallet förhåller sig till den budget som fastställts för den löpande verksamheten (KRL 4:3)
- en redovisning av hur det negativa resultatet skall regleras (KRL 4:4)
- en utvärdering av mål för god ekonomisk hushållning (KRL 4:5)
- riktlinjerna enligt KL 8 kap 5 § ska utvärderas och att förvaltningsberättelsen ska innehålla en utvärdering av kommunen eller landstinget ekonomisk ställning.
- sådana upplysningar som avses i KRL 4:1 skall också omfatta sådan kommunal verksamhet som bedrivs genom andra juridiska personer (KRL 8:1).

3.1.1. Översikt över utvecklingen av verksamheten

Vi har granskat att förvaltningsberättelsen lämnar tillräckliga uppgifter om:

- obligatorisk information i enlighet med KRL och RKR:s rekommendationer
- sådana förhållanden, som inte skall redovisas i balansräkning eller resultaträkning, men som är viktiga för bedömning av ekonomin
- måluppfyllelsen för fullmäktiges finansiella och verksamhetsmål som är av betydelse för god ekonomisk hushållning
- väsentliga personalförhållanden, bl a den obligatoriska redovisningen av sjukfrånvaro
- annat av betydelse för styrning och uppföljning.

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att förvaltningsberättelsens översikt och upplysningar i allt väsentligt överensstämmer med kraven i KRL.

Analys och rättvisande bedömning av ekonomi och ställning. Analysen av årets resultat och den ekonomiska ställningen ger rättvisande bild utifrån fullmäktiges finansiella mål.

Vi bedömer att årsredovisningen i all väsentlighet redogör för utfallet av verksamheten, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen. Vi instämmer med bedömning och rapportering i årsredovisningen att;

- 2016 års balansutredning som utmynnar i ett positivt resultat på 2,2 mkr.

- kommunen klarar tre av fullmäktiges fyra övergripande finansiella mål;
  - kommunens soliditet förbättras
  - Självfinansieringsgraden uppgick till 50 %.
  - Likviditeten uppgick till 65 mkr.

Däremot klarade kommunen inte det finansiella resultatmålet som också understeg budgeterad nivå.

Den största avvikelserna utifrån fullmäktiges budget är den budgetavvikelse som kommunens omsorgsverksamhet redovisar med sammantaget 21,7 mkr.

Vi delar slutsatserna i den sammanfattande finansiella analysen att framför allt omsorgsverksamhetens budgetunderskott med - 21,7 mkr utgör den största utmaningen i närtid för Orust kommun.

Händelser av väsentlig betydelse. Av förvaltningsberättelsen framgår kortfattade beskrivningar av väsentliga händelser som inträffat under året. Dessa redovisas mer utförligt under respektive nämnds/utskotts redovisning.

Förväntad utveckling. Årsredovisningen innehåller kortfattade kommentarer till förväntad utveckling och framtiden.

Väsentliga personalförhållanden. Den obligatoriska redovisningen av sjukfrånvaro redovisas i enlighet med KRL 4:1 a, dvs frånvaron specificeras på lång- och korttidsfrånvaro, män och kvinnor samt åldersindelad. Redovisningen innehåller uppgifter om sjukfrånvaro överstigande 60 dagar.

God ekonomisk hushållning och andra förhållanden som har betydelse för styrning och uppföljning av verksamheten. Vi anser att den ekonomiska/finansiella analysen med bedömningar har utvecklats på ett mycket bra sätt i årsredovisningen de senaste åren och så också för 2016. Det gäller inte minst analysen av måluppfyllelsen.

Fullmäktige har beslutat om 4 kommunövergripande och prioriterade mål/perspektiv med sammantaget 16 riktade uppdrag. Kommunstyrelsen bedömer att man är på god väg att i huvudsak uppnå alla verksamhetsmål. Hälften av målen bedöms vara uppnådda under 2016. Övriga mål som är av "strävankaraktär" bedöms kunna uppnås under planperioden 2016-2018.

3.1.2. Investeringsredovisning

Vi har granskat att:

- investeringsredovisningen visar kommunens totala investeringsverksamhet
- investeringsredovisningen är uppställd enligt god redovisningssed
- beloppen i investeringsredovisningen överensstämmer med årets bokföring
- posterna i investeringsredovisningen är överförda till balansräkningen och finansieringsanalysen
- avvikelser i förhållande till budget och investeringskalkyler har analyserats och kommenterats.

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att investeringsredovisningen i allt väsentligt ger en rättvisande bild av årets investeringar.

3.1.3. Driftredovisning

Vi har granskat att:

- budgeterade och redovisade kostnader och intäkter redovisas i sammanfattning
- redovisade intäkter och kostnader överförs riktigt från den systematiska bokföringen
- samma periodiseringsprinciper gäller för både budget och redovisning
- jämförelse med tidigare år görs
- driftredovisningen är analyserad i förhållande till ekonomi och fastställda mål.

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att driftredovisningen i allt väsentligt ger en rättvisande bild av hur utfallet förhåller sig till fullmäktiges budget.

3.2. Resultaträkning

Resultaträkningen skall redovisa samtliga intäkter och kostnader och hur det egna kapitalet har förändrats under året (KRL 5:1).

Vi har granskat att:

- resultaträkningen är uppställd enligt KRL
- resultaträkningen i allt väsentligt redovisar årets samtliga externa intäkter och kostnader
- noter finns i tillräcklig omfattning och utgör specifikationer av resultaträkningens poster samt möjliggör avstämning mot balanskravet
- resultaträkningens innehåll är rätt periodiserad.

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att resultaträkningen i allt väsentligt ger en rättvisande bild över årets resultat.

3.3. Balansräkning

Balansräkningen skall i sammandrag redovisa kommunens samtliga tillgångar, avsättningar och skulder samt eget kapital på dagen för räkenskapsårets utgång (balansdagen). Ställda pantar och ansvarsförbindelser skall tas upp inom linjen. (KRL 5:2)

Vi har granskat att:

- balansräkningen är uppställd enligt KRL
- noter finns i tillräcklig omfattning

- upptagna tillgångar, avsättningar och skulder existerar, tillhör kommunen och är fullständigt redovisade och rätt periodiserade
- tillgångar, avsättningar och skulder har värderats enligt principerna i KRL
- föregående års utgående balanser har överförts rätt som årets ingående balanser
- specifikationer till utgående balanser finns i tillräcklig omfattning
- årets resultat överensstämmer med resultaträkningen.

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att balansräkningen i allt väsentligt ger en rättvisande bild av tillgångar, avsättning, skulder och eget kapital.

Nästkommande års amortering på långfristiga lån redovisas inte som kortfristiga skulder men upplysning om detta har lämnats i kommunens redovisningsprinciper.

3.4. Kassaflödesanalys

I finansieringsanalysen skall kommunens finansiering och investeringar under räkenskapsåret redovisas (KRL 7:1).

Vi har granskat att:

- finansieringsanalysen uppfyller kraven enligt KRL och ny rekommendation från rådet för kommunal redovisning
- noter finns i tillräcklig omfattning
- finansieringsanalysens innehåll överensstämmer med motsvarande uppgifter i övriga delar av årsredovisningen.

Bedömning och iakttagelser

Finansieringsanalysen är uppställd enligt de formkrav som KRL och Rådet för kommunal redovisning rekommenderar.

3.5. Sammanställd redovisning

Den sammanställda redovisningens syfte är att ge en helhetsbild av kommunens ekonomiska åtaganden oberoende av i vilken juridisk form verksamheten bedrivs. (Rådets rekommendation)

Den sammanställda redovisningen skall innehålla en resultaträkning och en balansräkning som utgör en sammanställning av kommunens och de juridiska personernas resultat- och balansräkning. (KRL 8:2)

Det är god redovisningssed att inkludera en finansieringsanalys. (Rådets rekommendation)

Vi har granskat att:

- den sammanställda redovisningen är uppställd enligt KRL och även innehåller en finansieringsanalys
- den sammanställda redovisningen omfattar samtliga kommunens företag
- konsolideringen omfattar de företag i vilka kommunen har ett betydande inflytande

- proportionell konsolideringsmetod och förvärvsmetod tillämpas vid konsolideringen
- beloppen överensstämmer mellan den sammanställda redovisningen och de ingående företagens redovisningar

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att den sammanställda redovisningen ger en helhetsbild av kommunens ekonomiska ställning och åtaganden. Men vid fördelning av obeskattad reserv till eget kapital och skatteskuld har kommunen felaktigt utgått från en skatt på 26,3 % istället för 22 %. Felet påverkar inte resultatet och felet i balansräkningen är inte av väsentlig storlek.

3.6. Intern Kontroll

Kommunens nämnder är enligt KL 6 kap 7 § skyldiga att inom sitt område se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt samt de föreskrifter som gäller för verksamheten. De skall också se till att den interna kontrollen är tillräcklig samt att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt.

Kommunstyrelsen och miljö- och byggnadsnämnden har beslutat och genomfört en intern kontroll som rapporteras till kommunstyrelsen och sammanfattas i årsredovisningen.

Bedömning och iakttagelser

Det förekommer avvikelser och brister i tillämpning av de system och rutiner som kontrollerats, men det planeras och genomförs fortlöpande förbättringsåtgärder. Rapporteringen av den interna kontrollen är övergripande men tydligt och vi bedömer att den är tillräcklig.

Håkan Olsson

Uppdragsledare